

**LÄNSRÄTTEN I
STOCKHOLMS LÄN**
Allmänna avdelningen

DOM
2010-01-11
Meddelad i
Stockholm

Mål nr
21015-09
21030-09
21031-09
Enhet 12

2010-01-14

Ans	
Dnr	
Doss	ANS

SÖKANDE
Kinnarps Stockholm AB, 556660-9573

Ombud: Advokat Thomas Svedberg
Gärde Wesslau Advokatbyrå
Box 684
551 19 Jönköping

MOTPART
AB Familjebostäder, 556035-0067
Box 49103
100 28 Stockholm

SAKEN
Överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling - LOU

DOMSLUT

Länsrätten avslår Kinnarps Stockholm AB:s ansökningar om ingripande enligt LOU.

Länsrättens tre interimistiska beslut av den 16 december 2009 upphör därmed att gälla.

Dok.Id 476885

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
115 76 Stockholm	Tegeluddsvägen 1	08-561 680 00 E-post: lansrattenistockholm@dom.se	08-561 680 01	måndag – fredag 09:00-15:00

2 1 10 BAKGRUND

AB Familjebostäder har genomfört tre upphandlingar avseende

- 1) basmöblering av arbetsplats (mål nr 21015-09),
- 2) möbler i konferensavdelning m.m. (mål nr 21030-09) samt
- 3) besöksstol, möbler i lunch- och pausrum och pausplatser (mål nr 21031-09),

till nytt huvudkontor i Sickla (dnr 2009/2468-1).

Enligt tilldelningsbesluten meddelade den 6 oktober 2009 har AB Familjebostäder antagit anbud från andra anbudsgivare än Kinnarps Stockholm AB.

Kinnarps Stockholm AB (Kinnarps) ansöker om överprövning av ovan angivna upphandlingar.

Länsrätten har den 16 oktober 2009 interimistiskt förordnat att AB Familjebostäder inte får avsluta ovan nämnda upphandlingar.

YRKANDEN OCH GRUNDER

Kinnarps yrkar i första hand att upphandlingarna ska göras om och i andra hand att rättelse av upphandlingarna ska ske. Till stöd för sin talan anför Kinnarps bl.a. följande.

Upphandlingarna genomfördes som öppna upphandlingar. De kriterier som skulle ligga till grund för utvärderingarna var funktion, form, kvalitet och pris. Beträffande kriteriet pris angavs i prisbilagorna att "maximalt poäng vid utvärdering är 3 eller 2 enligt tabell. Pris delas upp i minst 3 prisgrupper". De angavs vidare (i tabellen som sådan) att beträffande pris skulle gälla att lägsta pris skulle få 2 eller 3 poäng och högsta pris skulle få 1 poäng. Av tilldelningsbesluten går att utläsa att prisutvärderingarna har delats

upp i olika grupper, där position 1 utvärderats för sig, och andra positioner som grupper för sig o.s.v. Poängsättningen avseende pris avspeglar inte skillnaderna i pris mellan de olika anbudsgivarna. Istället har utvärderingsmodellen tillämpats så att anbudsgivarna mer eller mindre fått poäng utifrån vilken placering – prismässigt – som respektive anbud medförde. Poängsättningen tar inte någon som helst hänsyn till hur mycket som skiljer i pris.

Ur den upphandlande myndighetens perspektiv ger således poängsättningen och därmed utvärderingen av kriteriet pris inte något besked om vem som totalt sett var billigast. Den valda tillämpningen av utvärderingskriterierna tar helt enkelt inte sikte på en jämförelse av priser, trots att detta skulle ske. I teorin öppnar också betygssättningen för att den som totalt sett angivit det dyraste anbudet skulle ha kunnat få bästa "prisbetyget", så länge man bara hade bäst betyg i "rätt produktgrupp". Ur anbudsgivarnas perspektiv brister utvärderingen jämfört med LOU på flera sätt. En anbudsgivare måste kunna utgå ifrån att dess anbud utvärderas på sina egna meriter och inte i utvärderingen görs beroende av övriga anbud. Självklart måste lägst anbud ges en högre poäng men övriga anbudsgivares priser måste rimligen då sättas i relation till lägst pris. Det kan inte krävas av en anbudsgivare, i vart fall inte baserat på hur underlagen i upphandlingarna är formulerade, att han ska kunna förstå att hans pris ska utvärderas utifrån andra premisser än det pris som anbudsgivaren själv har lämnat. Den valda utvärderingsmodellen bryter därför mot den grundläggande principen om öppenhet och transparens. Den valda modellen för dessutom med sig att anbudsgivarna inte bedöms lika utifrån det avgivna priset, eftersom poängsättningen inte alls beaktar priset som sådant. Den valda utvärderingsmodellen bryter därför även mot principen om icke-diskriminering. Samma resonemang gör sig också gällande utifrån en tillämpning av likabehandlingsprincipen. Frågan ställs på sin spets om man frågar sig hur poängsättningen hade gått till om det inkommit fler anbud. Dessutom blir effekten av ett anbud som inte alls är i

närheten av att bli antaget, ändå påverkar valet av leverantör. Av förfrågningsunderlaget framgår inte mer än att "pris delas upp i minst 3 grupper". Det framgår således inte hur gruppindelningen skulle ske, trots att den uppdelningen haft en avgörande betydelse för betygsättningen. Vilket prisbetyg som en anbudsgivare fått har i mycket hög grad styrts av den gruppindelning som Familjebostäder valt. Detta kan inte anses stå i överensstämmelse med principen om öppenhet och transparens. Sammantaget medför utvärderingen av kriteriet pris att LOU inte efterlevts i upphandlingen, vilket riskerat att leda till skada för anbudsgivarna. De brister som påtalats ovan kan sägas ta sikte på den konkurrensuppsökande fasen av upphandlingarna eftersom de rör utvärderingsmodellen som sådan och därmed upphandlingsunderlagen. Detta skulle kunna ha påverkat potentiella anbudsgivare att inte delta. Under sådana förhållanden ska upphandlingarna göras om. Möjligen går det också att resonera utifrån att det egentligen rör sig om tillämpning av de i och för sig angivna utvärderingskriterierna i vilket fall en rättelse av upphandlingarna skulle vara tillräcklig. Eftersom det ändå i grunden handlar om väsentliga förändringar jämfört med hur modellen har tillämpats, bör dock upphandlingarna i första hand göras om. Det finns även andra brister i förhållande till LOU. I kravspecifikationen anges för kriteriet kvalitet att det ska utvärderas utifrån olika nämnda kriterier. Vid en genomgång av de tabeller och sidor som det hänvisas till, framgår att kraven där är skall-krav. De uppställda kraven hör således till kvalificeringsfasen av upphandlingen. De anbudsgivare som har utvärderats måste ha bedömts ha klarat kvalificeringsfasen och ska inte därefter, åter igen, utvärderas på att man klarat kraven. Detta är en i förhållande till LOU otillåten blandning av kvalificerings- och utvärderingsfasen.

AB Familjebostäder bestrider bifall till ansökan och anför bl.a. följande. Upphandlingarna har genomförts på ett öppet och transparent sätt med krav ställda i proportion till behov. Anbud och anbudsgivare har behandlats lika utan ovidkommande hänsyn. Således har varken kvalificering eller an-

budsutvärdering skett i strid med lagen om offentlig upphandling. För det fall brister i förfarande skulle anses föreligga är bristerna inte av sådan art eller omfattning att kraven i lagen om offentlig upphandling åsidosatts. Den i upphandlingen valda poängsättningsmodellen avseende pris avspeglar skillnader i anbudspris enligt i anbudsförfrågan redovisade premisser. Utvärderingsmodellen är på så sätt öppen och transparent. Priskriteriets betydelse efter viktning är inte större än att anbud med högt pris i den totala ekonomiska sammanställningen bedöms vara bäst, vilket är ett utfall som ryms i den i anbudsförfrågan redovisade och i utvärderingen tillämpade utvärderingsmodellen och den totala ekonomiska bedömningen.

Familjebostäder har inte grupperat varorna på annat sätt än vad som angivits i anbudsunderlaget, vilket Kinnarps synes vilja påskina. Gruppindelningen framgår tydligt av förfrågningsunderlaget och har inte på något sätt styrt varken funktions-, form-, kvalitets-, eller prisbetygens fem grupper. Principen om öppenhet och transparens är beaktad.

I kvalificeringsfasen av upphandlingen har leverantörens lämplighet kontrollerats utifrån ställda krav. I utvärderingen av anbud har produkternas egenskaper bedömts utifrån ställda krav. De krav Kinnarps räknar upp är produktkrav. De hör inte till kvalificeringsfasen vilket är ett lika felaktigt påstående som att de olika faserna skulle ha blandats. Kvalificering och anbudsutvärdering har gjorts en gång var för sig i angiven ordningsföljd helt enligt LOU.

DOMSKÄL

Tillämpliga bestämmelser

Enligt 1 kap. 9 § LOU ska upphandlande myndigheter behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

I 16 kap. 2 § första stycket LOU föreskrivs följande. Om den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § eller någon annan bestämmelse i denna lag och detta har medfört att leverantören lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse gjorts.

Av 12 kap. 1 § LOU framgår följande. En upphandlande myndighet ska anta antingen

1. det anbud som är det ekonomiskt mest fördelaktiga för den upphandlande myndigheten, eller
2. det anbud som innehåller det lägsta priset.

Vid bedömningen av vilket anbud som är det ekonomiskt mest fördelaktiga, ska myndigheten ta hänsyn till olika kriterier som är kopplade till föremålet för kontraktet, såsom pris, leverans- eller genomförandetid, miljöegenskaper, driftkostnader, kostnadseffektivitet, kvalitet, estetiska, funktionella och tekniska egenskaper, service och tekniskt stöd.

En upphandlande myndighet ska i annonsen om upphandlingen eller i förfrågningsunderlaget ange vilken grund för tilldelning av kontraktet som kommer att tillämpas.

I 12 kap. 2 § LOU föreskrivs följande. Den upphandlande myndigheten ska ange hur sådana kriterier som avses i 1 § andra stycket kommer att viktas inbördes vid bedömningen av vilket anbud som är det ekonomiskt mest fördelaktiga. Kriterieviktningen får anges som intervall med en lämplig största tillåtna spridning.

Om det enligt den upphandlande myndigheten inte är möjligt att ange viktningen av de olika kriterierna, ska dessa anges i fallande prioritetsordning. Viktningen av kriterierna eller kriteriernas prioritetsordning ska anges i

1. annonsen om upphandlingen,
2. förfrågningsunderlaget, eller i
3. en inbjudan att lämna anbud eller att delta i förhandlingar.

Utredningen i målen

Av förfrågningsunderlaget, avseende upphandling 1) och 2), sidan 6, uppges bl.a. följande under rubriken 3.2 "Utvärdering av anbud".

Utvärderingen av anbuden sker snarast efter anbudsöppning. Det totalekonomiskt mest fördelaktiga anbudet kommer att viktas på nedanstående utvärderingskriterier. Se kravspecifikation bilaga 3 och prisspecifikation bilaga 4.

för att säkra möjligheten till en objektiv jämförelse av anbudet. Lika-behandling och icke-diskriminering förutsätter att anbudsgivare behandlas lika i alla skeden av anbudsförfarandet. Prövningen i länsrätten utgör en kontroll av om det på grundval av vad sökanden har framfört i målet finns anledning att vidta sådana åtgärder som anges i 16 kap. 2 § LOU. För att ett ingripande ska bli aktuellt krävs också att sökanden kan visa att han lidit skada eller kan komma att lida skada på grund av att den upphandlande enheten brutit mot LOU.

Kinnarps anför att poängsättningen avseende pris inte avspeglar prisskillnaden mellan de olika anbuden samt att det inte framgår av förfrågningsunderlaget hur gruppindelningen av prisutvärderingen skulle ske, annat än att det där uppges att pris kommer att delas upp i minst tre grupper. Utvärderingarna av de tre upphandlingarna för kriteriet pris ger enligt Kinnarps därmed inte något besked om vem av anbudsgivarna som totalt sett var billigast. Därmed bryter utvärderingsmodellen mot den grundläggande principen om öppenhet och transparens, och eftersom anbudsgivarna inte bedöms lika utifrån det angivna priset bryter den även mot principen om icke-diskriminering och likabehandling.

LOU ger inte närmare besked om hur ett förfrågningsunderlag ska vara utformat eller hur en utvärderingsmodell ska vara konstruerad utöver vad som kan sägas komma till uttryck i de allmänna bestämmelserna i 1 kap. 9 § LOU. En upphandling ska vara så klart och tydligt utformat att en leverantör på grundval av detta kan avgöra vad den upphandlande enheten tillmäter betydelse vid upphandlingen och att en utvärderingsmodell ska vara så utformad att den är ägnad att leda till ett rättvisande resultat. Detta följer också av gemenskapsrättens krav på likabehandling, förutsebarhet och transparens.

Regeringsrätten har i rättsfallet RÅ 2002 ref. 50 uttalat att de skiftande förhållanden som förekommer i det ekonomiska livet gör att även förfrågningsunderlag och utvärderingsmodeller som inte är optimalt utformade får godtas under förutsättning att de principer som bär upp LOU och gemenskapsrätten inte träds för när. Det står upphandlande myndigheter fritt att välja vilken tilldelningsgrund som ska tillämpas. Vidare har en upphandlande enhet stor frihet att välja vilka kriterier den ska använda vid en utvärdering och vilken betydelse dessa ska tillskrivas vid en eventuell viktning.

När utvärderingsgrunden - det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet – används, ska det anbud antas som uppfyller alla förfrågningsunderlagets krav och som vid en relativ bedömning mellan anbuden med hjälp av de i förfrågningsunderlaget angivna utvärderingskriterierna, är det ekonomiskt mest fördelaktiga. Utvärderingskriterierna ska dessutom bedömas enligt den viktning eller prioritetsordning som angetts i förfrågningsunderlaget.

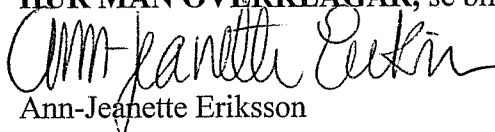
Av de aktuella förfrågningsunderlagen framgår att det är det totalekonomiskt mest fördelaktiga anbudet som ska antas med hänsyn tagen till den modell som där i anges. De andra kriterierna i modellen har fått en högre prioritet i förfrågningsunderlaget än kriteriet pris och en konsekvens av detta är att kriteriet pris får en mer underordnad betydelse. Detta innebär i sig inte ett brott mot LOU. Under rubriken 3.2 i förfrågningsunderlagen framgår utvärderingsgrund, utvärderingsmodell, samt hur poängsättning och viktning av de olika kriterierna i modellen kommer att gå till. I förfrågningsunderlaget har angetts att lägsta pris får 3 respektive 2 poäng och att högsta pris får 1 poäng. Vidare anges att pris delas upp i minst tre prisgrupper. Vid utvärderingen har anbuden delats upp i fem prisgrupper vilket motsvarar antalet anbud. Anbuden har fått poäng utifrån en rangordning av lämnat pris. Den omständigheten att AB Familjebostäder vid poängsättningen inte beaktat den relativa skillnaden i pris mellan leverantörerna med-

för enligt länsrättens mening inte att de principer som bär upp LOU och gemenskapsrätten träds för när. Utvärderingsmodellen är tillräckligt tydligt utformad för att en leverantör på grundval av detta kan avgöra vad den upphandlande enheten tillmäter betydelse vid upphandlingen. Av utredningen i målet har inte framkommit annat än att anbudsgivarna har behandlats och bedömts på samma sätt och i överensstämmelse med den i förfrågningsunderlaget angivna utvärderingsmodellen. De gemenskapsrättsliga principerna om transparens, förutsebarhet och likabehandling har därmed tillgodosetts.

Kinnarps har vidare anfört att AB Familjebostäder utfört en otillåten blandning av kvalificerings- och utvärderingsfasen. Av förfrågningsunderlaget under rubriken 3.1 framgår vilka krav som gäller för kvalificering av anbudsgivare. Under rubriken 3.2 anges de krav som gäller för utvärderingen. Där hänvisas bl.a. till bilaga 3 kravspecifikation. Det framgår således tydligt vad som gäller för kvalificering respektive utvärdering. Något som tyder på att sammanblandning av faserna kvalificering och utvärdering gjorts i de tre upphandlingarna, har inte framkommit i målet.

Sammanfattningsvis finner länsrätten att vad Kinnarps anfört inte ger stöd för att de aktuella upphandlingarna skett i strid med reglerna i LOU eller de för upphandling grundläggande gemenskapsrättsliga principerna på sådant sätt att Kinnarps lidit eller kan komma att lida skada enligt 16 kap. 2 LOU. Ansökan ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1a)

Ann-Jeanette Eriksson

rådman

Föredragande har varit Elisabeth Larsson.

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga länsrättens beslut skall skriva till Kammarrätten i Stockholm.

Skrivelsen skall dock skickas eller lämnas till länsrätten.

Överklagandet skall ha kommit in till länsrätten inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagandet för offentligpart räknas emellertid från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande skall kunna tas upp i kammarrätten fordras att prövningstillstånd meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas, anledning förekommer till ändring i det slut vartill länsrätten kommit eller det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står länsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande skall innehålla

1. den klagandes namn, personnummer, yrke, postadress och telefonnummer. Dessutom skall adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till kammarrätten,
2. det beslut som överklagas med uppgift om länsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av länsrättens beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Skrivelsen skall vara undertecknad av klaganden eller hans ombud. Adressen till länsrätten framgår av beslutet. Om klaganden anlitar ombud skall denne sända in fullmakt i original samt uppge sitt namn, adress och telefonnummer.

11/17/12

21-10-0103